

(Време, 25.12.2008)

На паркиралишту Дома гарде "Топчидер" 19. децембра, око 19 сати, све је било како треба бити када на пријем поводом новогодишњих и божићних празника зову министар обране и начелник Генералштаба: војна полиција је усмјеравала аутомобиле, црвени тепих на улазу, стасити и непомични гардисти испред врата... Међутим, да све није како треба, министри, дипломате, војни аташеи, новинари и остале угледне званице схватили су чим су дошли надомак свечане салу. Руковали су се, наиме, са министром Драганом Шутановцем и његовим сурадницима из Министарства обране у цивилним одјелима. Од генерала Здравка Поноша и чланова Генералштаба Војске Србије, који би у овој прилици били у свечаним униформама, није било ни трага... Пријем је иначе био као пријем: војни оркестар је свирао, конобари су служили кратка и дуга пића, званице се поздрављале и упознавале. Но, ван круга најупућенијих, нитко није добио одговор на питање које је свима било на уснама. А оно је гласило – гдје је генерал Понош?

Шутановац је јавно први морао да одговори на ово питање. На конференцији за штампу рекао је да начелника Генералштаба треба питати зашто се није појавио на пријему, а не њега, да нормално комуницира са генералима, да није имао прилику да чује да су незадовољни, чак напротив... Да би илустрирао ово генералско задовољство, Шутановац се похвалио радом свог министарства: у 2008. години додијељено је 1247 станова припадницима оружаних снага; плате су повећане за 30 одсто; у јединице се испоручује више сувремене опреме него у претходне три године; ремонтовано је десет авиона и четири хеликоптера; купљено је десет извиђачких беспилотних летелица и, коначно, Војска је повратила углед у друштву што показује рекордан одзив децембарске класе регрута од 98 одсто.

Рекло би се, идилично, нема шта.

А онда је генерал Понош у интервјуу за дневни лист "Ало", практично први пут, довео у питање све хвалоспјеве војним реформама посљедњих година. Прво станови: "Добро је што је решено 1200 стамбених питања и није важно што је 900 само пренамена станова у којима су људи већ становали јер су били службени, а сада им је дата могућност да их откупе. Није ни важно то што није ни започета градња неких станова, већ се завршавају неки који су давно започети, па смо им стављали само столарију." Слиједе плате: "Нико не спори да је добро што смо добили повећање плата, али то је резултат уштеда, смањили смо број гарнизона за пола и завели домаћинско пословање у војсци." Затим војне набавке: "Ове године смо имали солидан буџет 860 милиона евра, са тим може много да се уради. Дошли смо у ситуацију да те паре нису ни потрошене, а имамо и те како потребе. Ниједна велика набавка није реализована." Па ремонтовање летилица: "Неке смо ремонтовали, али многима истичу рокови. Сада имамо више неисправних летилица у 'Моми Станојловићу' него што их имамо исправних заједно и у Лађевцима и у Батајници." И коначно, пар ријечи генерала Поноша о рекордном одзиву регрута од 98 одсто: "То је велика фарса. Ми планирамо да нам у војску дође 5000 војника по упутном року, али Министарство мора да пошаље 26.000 позива да би нам дошло 4800 регрута."

Суштинско незадовољство начелника Генералштаба темељи се, како је рекао, на заустављању реформе оружаних снага, недомашинском пословању Министарства ("Изгубили смо на курсним разликама око 400 милиона динара. Уместо да смо плаћали када је курс био повољан, испод 80 динара, плаћамо сада када је курс 87 динара"), те на довођењу обрмбене моћи земље у питање: "Систем има око 39.000 људи, у Војсци је око 29.000, а 10.000 у Министарству. Савремене војске, па и наша, организују се у снаге за хитно реаговање које иначе има око 25 одсто, а 75 одсто чине главне одбрмбене снаге. Нека ми неко каже где да рачунамо свих 10.000 људи на плати у Министарству. Чему служи 15 генералских места у Министарству одбрмбе?"

Генерал Понош је интервјуу за "Ало" рекао и да је и раније у разним приликама упозоравао о наведеном, да је престао да долази на колегијуме министра одбрмбе, а да када ни то није забринуло Шутановца, није му преостало ништа друго него да изостане са пријема, јер "није имало шта да се слави".

И шта сад?

Очигледно је да је јаз између министра Шутановца и генерала Поноша, односно Министарства одбрмбе и Генералштаба Војске Србије дубок. Извјесно је и да се не може ријешити другарским разговором, критиком и самокритиком. Јасно је, коначно, и да се предсједник Борис Тадић, Влада и Скупштина, ма чиме се тренутно бавили и што год

означавали за приоритете, морају озбиљно забавити значајем, улогом и потребама Војске Србије. Једноставно, догорело је до ноката: ритуална заклињања на реформе, сликања на војним светковинама, проналажења нових излика за неусвајање стратегија националне безбједности и обране, фразе са семинара и сличних окупљања, након разлаза начелника Генералштаба и министра обране, више не би могли да замјене суштинску и праву демократску контролу оружаних снага. У супротном, кључни људи Војске слободно се могу именовати по страначком кључу попут директора јавних подузећа.